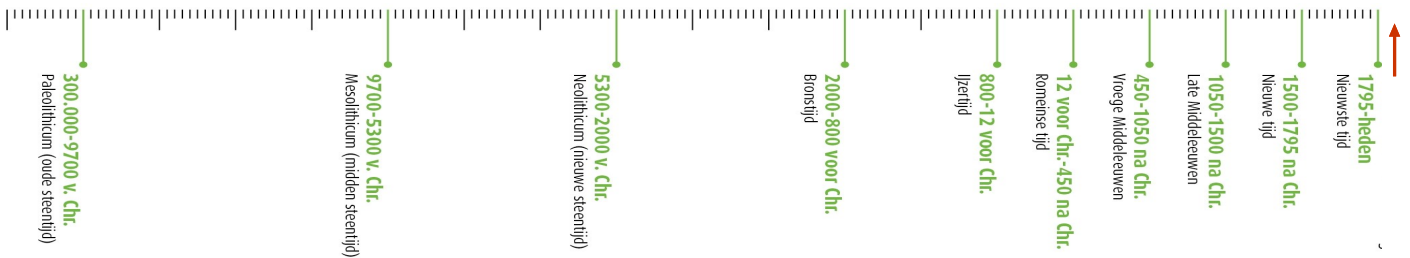

Graven in het groen

De brandput onder de Amersfoortseweg

Nr. 21

"Inzichten met uitzichten; onze brandweer"

Op 15 juli 1905 verschijnt het artikel "inzichten met uitzichten; onze brandweer" in weekblad De Kaap, waarin wordt opgemerkt dat men in Doorn de laatste tijd wel erg vaak met flinke onweersbuien te maken krijgt. Gelukkig zijn ongelukken tot dusver uitgebleven, maar men houdt ernstig rekening met de mogelijkheid dat tijdens zo'n onweersbui brand kan uitbreken. De schrijver van het artikel moet bekennen dat hij eigenlijk niet goed weet hoe de Doornse brandweer aan water komt bij een noodsituatie en besluit op onderzoek uit te gaan. Dit levert een interessant artikel op. De schrijver wist destijds echter niet dat zijn verhaal in 2020 een vervolg zou krijgen...

De Amersfoortseweg 'under construction'

Tussen januari en april 2020 werd de Amersfoortseweg in Doorn opnieuw ingericht, waarbij de verkeersveiligheid werd verbeterd. De werkzaamheden omvatten onder meer het vervangen van het wegdek en het verleggen van de fietspaden, zodat deze vrij kwamen te liggen van de rijbaan.

Er is dan ook flink in de grond gegraven, met een interessante archeologische ontdekking tot gevolg.

De Amersfoortseweg wordt grondig aangepakt.

Onder het fietspad werd een merkwaardig gat in de grond gevonden.

Een gat in de grond

Tijdens de werkzaamheden stuitte de werklieden ter hoogte van huisnummer 50 op een putdeksel op een plaats waar ze dit niet verwacht hadden. Toen ze het deksel weghaalden, kwam een grote holle ruimte tevoorschijn die tot enkele meters onder het asfalt van de Amersfoortseweg reikte.

Een waterkelder

De holle ruimte bleek een kelder van circa 8 bij 2,5 meter te zijn, ruim twee meter diep, met een gewelfd dak. Twee tussenmuurtjes zorgden voor extra stevigheid, zodat de lange zijden van de kelder niet zouden instorten. De wanden waren aangesmeerd met mortel om het geheel waterdicht te maken en dus konden we concluderen dat het bouwwerk is gebruikt om water in op te slaan: een waterkelder.

Uit archiefonderzoek door leden van de oudheidkamer in Doorn bleek dat deze kelder naast de oude waterpomp lag, die al sinds 1869 aan de Amersfoortseweg in gebruik was. Deze dorpspomp haalde zijn water echter rechtstreeks uit de grond, dus de kelder fungeerde niet als drinkwaterbassin. Maar waar diende deze dan wél voor?

De binnenkant van de waterkelder, met één van de tussenmuurtjes en het gewelfd dak.

De Kaap, 15 juli 1905

Het antwoord wordt gegeven in weekblad De Kaap, op 15 juli 1905. Hierin wordt beschreven dat de Doornse brandweer beschikt over een "flinke spuit met aanjager" en ongeveer 450 meter slang die gebruikt kunnen worden, wanneer er brand zou uitbreken. Bluswater kon uit twee zogenaamde 'brandputten' worden gepompt: één bij de kerk en één aan de Amersfoortseweg. De laatstgenoemde werd 'volgepompt uit de welput die zich daar ter plaatse bevindt', waarmee de waterpomp uit 1869 wordt bedoeld.

In deze editie van De Kaap wordt dus haarfijn uitgelegd dat de vondst onder de Amersfoortseweg één van de twee brandputten van de brandweer is geweest.

De schrijver van het artikel in De Kaap wist tevens te

COLOFON

Dit is een uitgave van de gemeente Utrechtse Heuvelrug

Tekst en foto's: Peter Weterings

Speciale dank aan de leden van de Oudheidkamer Doorn

Het krantenartikel in de Kaap is te bekijken op

www.rhcziuidoostutrecht.com

Voor meer informatie: archeologie@heuvelrug.nl

Een foto van de Amersfoortseweg uit 1910, met rechts de waterpomp. Inzet links: het artikel in weekblad De Kaap van 15 juli 1905.

vertellen dat in de gemeente sinds kort een systeem van waterleidingbuizen en brandkranen verspreid over Doorn was aangelegd, waardoor de brandputten niet meer nodig waren. Het bouwwerk werd afgedekt en volgens de geschriften jaren later nog één keer voor een brandoefening gebruikt. Daarna is de waterkelder in de vergetelheid geraakt en hebben nietsvermoedende weggebruikers jarenlang over het gewelfde dak gereden.

Februari 2020

Het nieuwe wegdek van de Amersfoortseweg zou lager komen te liggen dan voorheen, waardoor instortingsgevaar dreigde. Daarom is de kelder door een archeoloog ingemeten en gedocumenteerd, waarna het bouwwerk is gevuld met zand om een stevige ondergrond voor het toekomstige verkeer te maken. Het grootste deel van de kelder is echter bewaard gebleven. Dus iedereen die voortaan over de Amersfoortseweg ter hoogte van huisnummer 50 rijdt, weet nu dat hier een stukje historie van Doorn in de grond ligt!

Archeologie

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG